

Sirküler No: 4308

Sirküler Tarihi:07.11.2024

KONU: 30.09.2024 ENFLASYON DÜZELTMESİ İLE İLGİLİ HATIRLATMALAR

30.06.2024 Enflasyon Düzeltmesi İşlemlerinde Stokların Düzeltmesinde Basit Ortalama Yönteminin Etkisi

Vergi Usul Kanunu 176 Nolu Sirkülerinde 30.06.2024 enflasyon düzeltme işlemlerinde kullanılacak basit ortalama katsayısının 31.12.2023 ve 30.06.2024 tarihinde açıklanan endekslere göre belirlenmesi gerektiği açıklanmıştır. Bu tarihler dikkate alındığında basit ortalama katsayısı 1.08881 çıkmaktadır. 555 sayılı Tebliğde basit ortalama katsayısı bir önceki geçici vergi dönemi dikkate alınarak belirleneceği açıklandığı için 30.06.2024 enflasyon düzeltme işlemlerinde bu katsayı 1.03421 olarak uygulanmıştır. Katsayı farklılığı gelir etkisi yaratmaktadır. Fakat stoklar kullanıldıkça çıkan bu fark maliyet hesaplarına aktarılacağı için farklılık zaman içinde ortadan kalkacaktır. Sirküler 01.11.2024 tarihinde yayınlandığı için 30.06.2024 itibariyle yapılan stokların enflasyon düzeltmesi işlemlerinin sirküler yayın tarihinden sonra yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Ar-Ge İndirimi İstisnası İle İlgili Açıklamalar

Ar-Ge merkezlerinde yapılan bir harcamanın Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilebilmesi için bu harcamanın Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti kapsamında; tasarım merkezlerinde yapılan bir harcamanın indirime konu edilebilmesi için bu harcamanın münhasıran tasarım faaliyeti kapsamında yapılmış olması esastır. 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabında aktifleştirilen harcamaların **enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklı fark tutarlarının, harcama niteliğinde olmayıp enflasyon düzeltme işlemlerinden kaynaklandığı için Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilmemesi** gerekmektedir.

İstisna Kazançlara İsbet Eden Enflasyon Düzeltmesi Karları İndirim Konusu Yapılamaz.

Dolayısıyla faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının bir kısmı gelir veya kurumlar vergisinden istisna olan mükellefler, bilançolarını dönem sonlarında enflasyon düzeltmesine tabi tutacaklar ve düzeltme sonrası oluşan enflasyon düzeltmesi kar veya zararlarından istisna faaliyetlere isabet eden kısımlarını vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate almayacaklardır.

Enflasyon düzeltmesi kar veya zararlarından istisna faaliyetlere isabet eden kısmın tespitinde, **istisna kazanç kapsamında olan faaliyetler ile istisna kazanç kapsamında olmayan faaliyetler arasında maliyet veya hasılat unsurları gibi unsurlar kullanılarak mükelleflerce uygun bir dağıtım anahtarı** tespit edilecektir.

Alınan - Verilen Depozito ve Teminatlara İlişkin Açıklamalar

VUK 555 sayılı Genel Tebliği'nde yapılan açıklamalara istinaden Alınan - Verilen Depozito ve Teminatlar parasal kalem arasında sayılmış olup, **parasal olmayan bir mahiyet taşıması** halinde 'parasal olmayan kıymet' addolunacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede alınan ve verilen depozitoların belli bir mal veya hizmet miktarına endekslenmeleri halinde parasal olmayan kıymet kabul edilmesi ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

Parasal olmayan kıymet mahiyetindeki **alınan depozitoların** enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farkların depozitonun geri verildiğinde gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir. Gelir hesaplarına aktarılan düzeltme farkları **2023 hesap dönemine ilişkin düzeltmelerden kaynaklanıyorsa**, vergiye tabi tutulmayacak, beyannamede diğer indirimler satırına yazılarak matrahtan indirilecektir.

Parasal olmayan kıymet mahiyetindeki **verilen depozitonun** enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farkın, depozito geri alındığında gider hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir. Gider hesaplarına aktarılan düzeltme farkları **2023 hesap dönemindeki düzeltmeden kaynaklanıyorsa**, gider olarak dikkate alınmayacak, beyannamede kanunen kabul edilmeyen gider olarak matraha eklenecektir.

Gelecek Aylara ve Yıllara Ait Giderler Hakkında Açıklamalar

31.12.2023 tarihli bilançoda yer alan ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulan Gelecek Aylara ve Yıllara Ait Giderlere ait tutarlar gider hesaplarına aktarıldığı zaman bu hesaplara ait enflasyon düzeltme işlemlerinden doğan farklar 659.Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabına kaydedilerek giderleştirilmesi gerekmektedir.

659.Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabına aktarılan düzeltme farkı 2023 hesap döneminden kaynaklandığı için gider olarak dikkate alınmayacak, beyannamede kanunen kabul edilmeyen giderler kısmında gösterilerek matraha eklenecektir.

Binek Araçlarda Dönem Amortisman Giderleri Hakkında

Bilindiği gibi enflasyon düzeltmesine tabi tutulan sabit kıymetlerin amortismanı düzeltilmiş değer üzerinden hesaplanmaktadır.

2024 yılı gerek geçici vergi dönemlerinde gerekse dönem sonu işlemlerinde söz konusu binek otomobilin düzeltilmiş değeri üzerinden amortisman ayrılacaktır. Ancak binek otomobilin Gelir Vergisi Kanunu'na göre ilgili yılda belirlenen amortismanına esas bedelin üzerinde kalan maliyet kısmına tekabül eden amortisman tutarını kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Binek Birikmiş Amortismanlar Enflasyon Düzeltmesi Farkı Hakkında

2024 yılı bilançosunda düzeltilmiş amortismanlar içerisinde daha önceki yıllarda ayrılmış ve kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınan amortisman tutarları da bulunacağından 2024 yılı bilançosunun düzeltilmesi neticesinde birikmiş amortismanlar hesabında oluşan farkların söz konusu tutarlara isabet eden kısmının da kanunen kabul edilmeyen gider olarak beyannamede dikkate alınması gerekecektir.

Uygulamada binek araç amortisman hesaplamasında iki farklı yöntem kullanılmaktadır. Bazı mükellefler binek araç amortisman ayırma sınırı üstündeki tutar üzerinden amortisman hesaplamamakta, bazı firmalar ise araç bedelinin tamamı üzerinden amortisman hesaplayıp sınırı aşan kısmı kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate almaktadır.

Özellikle binek araçların maliyet bedelinin tamamı üzerinden amortisman hesaplayıp, binek araç amortisman ayırma sınırını aşan kısmı kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alan mükelleflerin bu hususa dikkat ederek, binek araçlara birikmiş amortismanlarda 2024 ve sonrasında yapılacak enflasyon düzeltmesi işlemlerinde oluşan enflasyon farkının daha önce kanunen kabul edilmeyen gider yazılmış kısmına isabet eden tutarı KKEG olarak dikkate alması gerekmektedir.

Bilgilerinize sunarız.

Ş.A. Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

(*) İşbu belge içeriği sadece bilgilendirme amaçlı olup, buradaki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan şirketimiz sorumlu değildir.